ARENE

LAUSUNTO

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Pohjoinen Makasiinikatu 7 A 2
00130 HELSINKI

10.10.2017

TuV@eduskunta.fi

ASIA: HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018
http://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+106/2017
Valtion talousarvioesitys vuodelle 2018

Teema; Tutkimus, koulutus ja kehittäminen

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry (myöhemmin Arene) kiittää kutsusta kuulemistilaisuuteen ja esittää lausuntonaan seuraavaa;

Ammattikorkeakoulujen valtion perusrahoitus – laskeva kehitys vuosina 2012-2020

Ammattikorkeakoulujen valtion rahoitus on ollut voimakkaasti aleneva (yli 22%) viimeisten 6 vuoden aikana. Sillä on ollut selkeitä vaikutuksia ammattikorkeakoulutukseen ja TKI- toimintaan.

Huomionarvioista ammattikorkeakoulujen rahoituksen osalta on se, että *indeksikorotukset ammattikorkeakoulujen perusrahoituspohjaan ovat jääneet vuodesta 2012 alkaen toteutumatta. Näin ollen ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen kehitys ei ole vastannut useampaan vuoteen kustannustason muutoksia.*

Ammattikorkeakoulutus ja TKI- toiminta

Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan vuonna 2018 on noin 757 miljoonaa euroa ilman arvonlisäkompensaatiota. Se on noin 25 % Opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen budjettimomentista.

Hallituksen talousarvioesityksessä vahvistetaan kärkihankkeiden kautta muun muassa *korkeakouluopetuksen digitaalisia oppimisympäristöjä ja ympärivuotisen opiskelun edellytyksiä.*

Arene pitää kärkihanketoimenpiteitä myönteisinä, mutta *ne eivät toiminnallisesti korjaa ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen tasoa sekä pitkäjänteistä strategista talouden ja toiminnan johtamista ammattikorkeakouluissa.*

Kehittämispanokset ovat tärkeitä, mutta pohtimisen arvoista on, olisiko erilliset kehittämisrahat voitu osittain käyttää tehokkaammin koulutuksen ja TKI- toiminnan kehittämiseen antamalla ne suoraan ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen, ilman erillistä kärkihankehakua.

Arene ry tuo eduskunnan tietoon *huolensa ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen ja TKI- rahoituksen kehityksestä ja sen vaikutuksista ammattikorkeakoulutukseen ja TKI- toimintaan.*

Arenen kanta on, että ammattikorkeakoulujen valtion perusrahoitusta ja TKI- toiminnan rahoitusta tulee voida jatkossa myös vahvistaa.

Se on välttämätöntä, jotta myös ammattikorkeakoulut voivat vastata mm. ***Tutkimus- ja innovaationeuvoston linjaamaan visioon, jossa Suomesta tulee vuoteen 2030 mennessä vetovoimaisin ja osaavin kokeilu- ja innovaatioympäristö****,*

Talousarvioesityksessä Arene näkee *myönteisenä* – mutta riittämättömänä- *panostuksen ammattikorkeakoulujen TKI- toimintaan, yhteensä 5 milj. euroa*. Lisäpanostuksia tarvitaan tulevaisuudessa erityisesti ammattikorkeakoulujen TKI- toimintaan.

Tällä hetkellä kansalliset rahoitusinstrumentit eivät riittävästi tunnista ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan mahdollisuuksia, erityisesti soveltavassa tutkimuksessa ja innovaatiotoiminnassa.

Arene toteaa, että talousarvion *panostukset korkeakoulutettujen muuntokoulutukseen ja työvoimakoulutukseen ovat kannatettavia ja oikean suuntaisia. Näillä toimenpiteillä voidaan vastata akuuttiin osaavan työvoiman kysyntään.*

Talousarvioesityksessä *datalähtöisen tutkimuksen* sekä korkeakoulujen tutkimuksen yhteiset tietotekniset palvelut/verkot ovat kannatettavia panostuksia mm. korkeakoulujen välisen yhteistyön, tutkimuksen laadun sekä *avoimen tutkimuksen ja avoimen datan käytön edistämiseksi*.

Arene pitää myös erittäin tärkeänä, *ammattikorkeakoulujen pääomittamisen käynnistämistä.* Talousarviossa esitetään kertaluontoinen *panostus ammattikorkeakoulujen pääomittamiseen yhteensä 24 milj. euroa*. Arene esittää, että ammattikorkeakouluja pääomitetaan myös jatkossa.

Talousarvioesitys 2018 ja korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030

Arene esittää, että ammattikorkeakoulutuksen ja TKI- toiminnan vahvistamiseksi talousarvioesityksessä 2018:

1. *SOTE- alan koulutuskorvaukset kompensoidaan* ammattikorkeakouluille täysimääräisesti.
2. Hallitus *pidättäytyy indeksileikkausten jäädyttämisestä ammattikorkeakoulujen* osalta.
3. Hallitus *panostaa ammattikorkeakoulujen tuottamaan osaamiseen vahvistamalla ammattikorkeakoulutuksen rahoitusta ja kohdentaa tutkimukseen varattuja määrärahoja myös ammattikorkeakoulujen soveltavan tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan rahoittamiseen*. Niin, että myös ammattikorkeakoulut voivat olla rahoituksen hakijoina kaikissa kansallisissa tutkimusrahoituksissa.

Yhteiskunnan ja työelämän osaamistarpeiden ja sen myötä ammattirakenteiden voidaan ennakoida muuttuvan perusteellisesti seuraavien vuosikymmenien aikana. Korkeakoululaitoksen on pystyttävä vastaamaan näihin muuttuviin tarpeisiin maamme kilpailukyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi (mm. tekoäly ja data).

Osaamiseen perustuva kestävä kasvu edellyttää, että Suomessa panostetaan enenevässä määrin myös ammatillisesti painottuneeseen, työelämää ja elinkeinoelämää uudistavaan korkeakoulutukseen ja TKI- toimintaan. Työ- ja elinkeinoelämä tarvitsee jatkossa vielä nykyistä enemmän erilaista osaamista ja monipuolisesti profiloitua korkeakoulutusta ja innovaatiotoimintaa.

Ammattikorkeakoulujen rehtoreiden viesti on, että suomalaista korkeakoululaitosta tulee kehittää kokonaisuutena, jossa erilaiset korkeakoulut toimivat tasavertaisina.

Korkeakoulujärjestelmän kehittäminen kokonaisuutena edellyttää korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vahvaa visiota 2030. Yksi sen elementti voisi olla yhtenäinen korkeakoululainsäädäntö.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Tapio Varmola
puheenjohtaja

Riitta Rissanen
toiminnanjohtaja